

Særnummer 10, Februar 2012

Stiftet onsdag den 12. juni 2008

Foreningen Svend Gønge

Pro honore patriae

Foreningen Svend Gønge

Møllergaarden 3,
4750 Lundby
Tlf.: 6130 1004

goenge@lundbyweb.dk

www.syvsogne.dk

Bestyrelse:

Formand:
Peter Sten Hansen

Næstformand:
Villy Lorich

Kasserer:
Jens Hallqvist

Sekretær:
Jens Beck

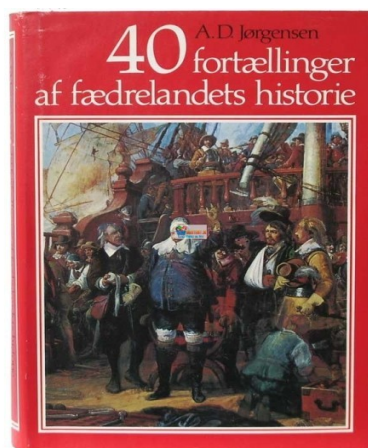
Bestyrelsesmedlem:
Gunnar Stobbe

Redaktion på SN:
Jens Beck,
[svendgoengepoulsen@
gmail.com](mailto:svendgoengepoulsen@gmail.com)

Anmeldelse 1

40 fortællinger af fædrelandets historie

A.D. Jørgensen

Ovennævnte bog udkom første gang i 1882, mens denne udgave er udgivet af Vintens Forlag i København i 1981, med ISBN 87-414-4509-0.

Fra omslagets inderside kan vi læse følgende:

A.D. Jørgensen blev født i 1840 i Gråsten og voksede op på grænsen mellem dansk og tysk netop i de år, da de nationale modsætninger brød op.

Han fik aldrig nogen regelret uddannelse; han gik på Latinskolen i Flensborg, men blev skoletræt, forsøgte sig som landvæsenselev og tog så en præliminæreksamen i 1859 – den eneste eksamen i hans liv.

Efter en række år med spredte studier i København – i starten især naturvidenskabelige, senere historiske – debuterede A.D. Jørgensen i 1868 med nogle afhandlinger om middelalderlige emner. Det var starten på et omfattende forfatterskab, der snart markerede ham som en af Danmarks mest fremragende historieskrivere.

40 fortællinger af fædrelandets historie er perlen i dette forfatterskab.

Denne folkebog rækker langt ud over den konkrete historiske sammenhæng, den er skrevet i, og fortæller os om vor kulturelle og historiske baggrund og om, hvad det er at være dansk.

Holger Danske

Ambassadører:

Godsejer,
Kammerherre og
Hofjægermester,
Bernt Johan Collet,
Lundbygård.

Hofjægermester og
Godsejer,
Peter Zobel,
Bækkeskov.

Godsejer,
**Peter Oxholm
Tillisch**,
Rosenfeldt.

Godsejer,
**Gerner Wolff-
Sneedorff**,
Engelholm.

Godsejer,
**Peter Henrik
Tesdorpf**
Gjorslev Gods.

Regionsmedlem,
Peter Madsen
Rone Klint, Præstø.

Borgmester,
Marie Stærke,
Køge kommune.

Borgmester,
Henrik Holmer,
Vordingborg
Kommune.

Borgmester,
Carsten Rasmussen,
Næstved Kommune.

Tidl. borgmester,
Henning Jensen,
Næstved Kommune.

Borgmester,
Poul Arne Nielsen,
Stevns Kommune.

Borgmester,
Knud Erik Hansen,
Faxe Kommune.

Tidl. borgmester,
René Tuekær,
Faxe Kommune.

Mange kender bogen, og har den måske stående på reolen. Men lad os give et eksempel på hvad den kan tilbyde, her kap. 21:

Frederik 3. og Karl Gustav

Ikke mindre end 18 år havde Sveriges hære tilbragt i Tyskland, da freden i Vestfalen endte Trediveårskrigen; en lignende krigsperiode var gået umiddelbart forud, med Danmark, Polen og Rusland. Soldaterne var i den tid bleven rå og umenneskelige. Officererne var ligesom afvante med enhver fredelig tanke. Hele Sveriges adel havde lidt ubodelig; dens tarvelige gårde var blevet afløste af prægtige slotte, hvis rum var fyldte med krigsbytte; råhed og hårdhed fulgte med det militære hovmod, som for lange tider skæmmede den svenske folkekarakter.

Forholdet mellem de nordiske brødrefolk var siden Torstensons overfald blevet meget bittert. Christian 4. havde på den tid to sønner; den ældste, Christian, var udvalgt konge, mens den yngre, Frederik, var blevet ærkebiskop (i.e. verdslig fyrste) i Bremen og biskop i Ferden, landet mellem Holsten og Oldenburg. Men samtidig med overfaldet på Danmark havde de svenske besat hans bispedømme og derved draget ham med ind i krigen. Ved freden i Brømsebro lovede de atter at udlevere hans land, men det skete ikke, og i den almindelige fred i Tyskland tildeltes det ligefrem Sverige som et hertugdømme. Frederik udnævntes nu til statholder i den kongelige del af hertugdømmerne med bolig på Flensborg slot, mens kort efter den ældre broder Christian døde uden børn. Hvorledes det danske kongehus opfattede sin stilling over for Sverige, fremgår noksom af, hvad der i kongens sidste år tildrog sig på Flensborghus. Han var kommen dertil for at holde sin nyfødte sønnesøn over dåben; præstens tale faldt ham lang og drengen var tung; han udbrød da: ”Vil du trykke svensken, som du trykker min arm, da får han skam.”

Kort efter sad Frederik 3. på den danske trone, mens Gustav Adolfs datter, Kristine, tænkte på at trække sig tilbage fra regeringens byrder. Hun overdrog kongedømmet til sin faders søstersøn, Karl Gustav, en tysk rigsgreve, som i trediveårskrigen var bleven fuldstændig soldat. Det nedarvede fjendskab mellem ham og Frederik forøgedes ved hans venskab for den misfornøjede danske stormand Korfits Ulfeld, der havde forladt sit fædreland og ikke tog i betænkning at forråde det til sine fjender for at tilfredsstille sit had til kongen, og ved hans ægteskab med en datter af den gottorpske hertug, der ligeledes kun ventede på en lejlighed til at forråde sin lensherre. Næppe var Karl Gustav kommen på tronen (1654), før han begyndte krig med Polen. Han var i førstningen sejrrig, men i det følgende år vendte lykken sig, og han led et stort nederlag.

Denne lejlighed mente man i Danmark ikke at burde lade gå unyttet hen til at skaffe sig oprejsning. På en rigsdag i Odense besluttedes det at erklære Sverige krig; den begyndte med, at hertugdømmet Bremen blev besat og erklæret for kongens lovlige ejendom (sommeren 1657).

Men aldrig har det tydeligere vist sig end den gang, hvor uberegnelig krigslykken er, og hvor vanskeligt det falder at standse en magt, som har øvelsen og erfaringen på sin side. Skønt Sveriges hjælpehæder tilsyneladende var aldeles udtømte, lykkedes det dog Karl Gustav at samle så meget, at han fra Polen kunne trænge frem gennem Nordtyskland til Holsten. Her sprængte han uden vanskelighed den danske hærafdeling, der var slet udrustet og slet ført og måtte kaste sig ind i de talrige fæstninger syd og nord for Elben. Svenskerne lod dem ligge bag ved sig, modtog hjælp fra Gottorperen og besatte Sønder- og Nørrejylland uden synderlig modstand. Korfits Ulfeld opfordrede jyderne til frafald fra kongen og riget, men selv hans nærmeste frænder vendte sig fra ham med foragt. Således led tiden til ud på efteråret, da

<p>Tidl. folketingsmedlem, socialrådgiver, Hanne Reintoft</p>	<p>fæstningen Frederiksodde (Fredericia) faldt i fjendens hænder. Belejringen havde været uden frugt, da den danske flåde her var herre på søen; rigsmarsken Anders Bilde lå i fæstningen med en hær på 6000 mand. Men den svenske rigsadmiral Wrangel tog den med storm. Hans ryttere red ud i stranden og omkring pæleværket, mens fodfolket stormede volden og holdt forsvarerne borte fra det egentlige angrebepunkt; Anders Bilde faldt, og hans hær blev sprængt.</p>
<p>Tidl. folketingskandidat Gina Øbakke,</p>	<p>Med Frederiksoddes fald var i virkeligheden krigens gang afgjort, skønt ingen endnu kunne forudse, hvor forfærdelig dens udfald ville blive. Det var ikke lykkedes den langt overlegne svenske flåde at sætte sig fast i de danske farvande for at overføre tropperne til øerne, og i Norge og Skåne havde de svenske trukket det korteste strå. Men med Jyllands indtagelse var Karl Gustav bleven således stillet, at Danmark ikke uden hjælp andensteds fra kunne tænke på at befri sig for hans overvælde, og det viste sig snart, at ingen havde tænkt på at bringe denne hjælp, hvor meget andre magter end forhen havde lovet det.</p>
<p>Generalløjnant, Kjeld Hillingsø</p>	<p>Ulykken ville nu, at den følgende vinter blev ualmindelig hård med fast islæg mellem Øerne. Kort efter nytår besluttede Karl Gustav at gå over isen til Fyn, og han satte det i værk, skønt strømmen holdt en smal rende åben midt i bæltet. Med forholdsvis ringe tab lykkedes det ham at komme over fra Stenderup og Hejlsminde til den fynske kyst, som blev ilde forsvaret og næsten øjeblikkelig tabt. Hele øen var dermed falden i fjendens hænder, endog fæstningen Nyborg overgav sig uden sværdslag. Lykken drev nu Karl Gustav videre hvor meget end hans mest betroede mænd søgte at holde ham tilbage; han gik fra Fyn til Langeland og derfra til Lolland; endelig nåede han Sjælland fredag den 12. februar (1658), næppe 14 dage efter, at han havde forladt den jyske kyst.</p>
<p>Turistchef, Lars Nielsen Køge Kommune</p>	<p>Det var et afgørende øjeblik for det danske rige. Ville det opbyde hele sin kraft for at modstå den heldige fjende, føre kampen fra valplads til valplads, fra Vordingborg til København og fra København til Skåne og Norge, eller ville det bøje sig for sin modstanders lykke? Kong Frederik var bestemt på at optage kampen, og hovedstaden tilsagde ham sin hjælp; en del tropper fra Skåne var bleven samlede omkring den efter de ulykkelige tidender fra Fyn. Men adel og rigsråd ville ikke; de frygtede en indre omvæltning mere end en ydre ydmygelse og foretrak skændsel og fædrelandets lemlæstelse for en hæderlig kamp og et sidste slag for friheden. Dermed underskrev denne adel sin egen dødsdom.</p>
<p>Museumsdirektør, Keld Møller Hansen Vordingborgmuseerne</p>	<p>Freden aftaltes den følgende torsdag i Tåstrup Kro og sluttedes kort efter i Roskilde. Sverige vandt ved denne af Danmark Skåne, Halland, og Bleking med, Bornholm, af Norge Båhus Len ved Kattegat og Trondhjems Len (amt); hertugen af Gottorp fritoges for lensforholdet til den danske krone, og Ulfeld fik sine godser tilbage.</p>
<p>Borgmester, Anders Pettersson, Osby Kommun.</p>	<p>Ved denne fred var Danmarks magt brudt, det kunne for fremtiden kun opretholde sin selvstændighed ved andres hjælp; Karl Gustav gjorde ikke uden føje regning på, at det før eller senere ville blive nødt til at søge Sveriges beskyttelse.</p>
<p>Viceborgmester, Erland Nilsson, Osby Kommun.</p>	<p>Men forudsætningen herfor var rigtignok den, at Sverige viste mådehold og forsigtighed og ikke selv forspildte sin gunstige stilling. Det ejede alle landene omkring Østersøen indtil den præjsiske grænse, alle øerne i den lige til Rygen og Bornholm, fri fart gennem sundet, hele Kattegats østkyst og Trondhjem Fjord ved Nordhavet med forbindelse over fjeldene med rigets hovedstad, Stockholm. Det var toppunktet af den svenske væld; men der gik kun få måneder, før den sejrige konge selv steg ned fra det og ved sin umættelige begærlighed forspildte alle de stolte udsigter.</p>
<p>Kultur- og fritidschef, Tommy Johansson, Osby Kommun.</p>	<p>Det trak ud fra måned til måned med fredstraktatens udførelse; svenskerne fremsatte den ene</p>
<p>Formand for Föreningen Snappheland, Hans Gardelid, Osby.</p>	
<p>Tidl. ordförande i Föreningen för Snapphelandet, Marco van Brink, Osby.</p>	
<p>Formand for Hembygdsföreningen, Erik Ralsgård, Osby.</p>	
<p>Kollektive medlemmer:</p>	
<p>Lundby Menighedsråd</p>	
<p>Borgerforeningen Lundby</p>	
<p>Eskildstrup Kulsvierlaug</p>	

fordring efter den anden for at trække tiden i langdrag, sagen var den, at det begyndte at fortryde kong Karl, at han ikke straks havde gjort ende på kong Frederiks rige, således som Korfits Ulfeld og andre af hans mænd havde rådet. Omsider fik denne tanke overhånd over alle betæneligheder, og således ser vi ham da gå til søs fra Kiel, som han sagde, til sit hjem eller til Polen, men i virkeligheden, som det snart viste sig, til Sjælland.

Søndag den 8. august kom det budskab til København, at svenskekongen var landet ved Korsør og i fremrykning mod hovedstaden; man sagde, at han alt stod på Køge Torv, og at hans flåde lå for Dragør. Dagen efter sendtes to rigsråder ud imod ham for at søge at opnå fred, mens der holdtes almindelig bøn i kirkerne for, at dette hverv måtte lykkes. De blev modtagne af Karl Gustavs hærførere, som søgte at trøste dem over deres fædrelands undergang: ”Det kunne da endelig være det samme, om deres konge hed Frederik eller Karl.” Kongen selv fik de ikke i tale: han ville underkastelse, ikke fred.

Da de udsendte råder dagen efter kom tilbage til hovedstaden med dette fejdebud, brød den længe tilbagetrængte harme og kamplyst frem i lyse luer; der var ikke længer noget valg, nu var alle enige.

Denne og de følgende dage hører til de skønneste i vor historie. Slottets porte stod åbne, kongen og rigets råd var tilgængelige for hver mand; borgerne med den kække sønderjyde Hans Nansen i spidsen lovede ”at tage en tøm”, studenterne stillede sig under fanerne, hoffolkene indordnedes mellem de andre i forsvaret. Da man opfordrede kong Frederik til foreløbig at opgive riget, svarede han med stolthed: ”den ædle fugl værger sin rede og vil hellere dø end forlade den!” Om onsdagen kom kong Karl til bakkerne ved Rødovre, fortroppen var alt nået ind til krattet ved Valby. Da han så de rygende tomter af forstæderne, som samme dag var bleven nedbrændt, holdt han længe tavs på sin hest; derpå udrød han: ”Nu vil jeg dyre sværge, at København vil forsvare sig!” Man rådede ham til straks at storme de lave, næsten sløjfede volde, men han ville ikke høre tale derom; han ville afvente, at den krigeriske stemning derinde skulle tabe sig.

Men den tabte sig ikke, den voksede fra time til time, fra dag til dag. Høje og lave gik ”til volds” med hinanden, gaderne var tomme. Da studenterne skulle til at tage fat på jordarbejdet på deres skifte af volden, - det var ved Rosenborg, - tog obersten den første trillebør og gik foran; efter ham kom den næstkommanderende og de andre officerer. De nærmeste huse blev revne ned ad tømmerværket og stenene førtes op på volden, enhver indrettede sig, som han bedst kunne. Der gravedes vagtstuer ned i jorden, et brystværn oprejstes over voldskråningen, og vand postedes op fra stranden til at fylde gravene. Der var den største mangel på våben; kanonerne manglede lavetter, og håndværkssvendene måtte til dels gå med morgenstjerner, køller og selvlavede spyd. Kongen lod rejse et telt for sig selv lige bag volden, så han kunne være tilstede dag og nat; han red hver dag volden rundt, ofte i følgeskab med dronningen og sin søn, den senere Christian 5., der her modtog sine første stærke indtryk af kampen med Sverige.

Allerede anden dagen efter Karl Gustavs ankomst gjordes det første udfald fra staden. Om morgenen kl. 8, da de svenske havde forladt deres nattevagt, blev de overfaldne; mange faldt, andre blev tagne til fange. En halv snes dage efter gentoges det samme efter en større målestok og under kommando af Hans Schack, en sønderjydsk adelsmand, der fik den øverste ledelse af forsvaret og senere blev ”rigets feltherre”. Også en af Christian 4.s sønner, Ulrik Kristian Gyldenløve, udmærkede sig ved sit mod og sin stridslyst.

Men det ville blive for vidtløftigt at dvæle ved alle de små bedrifter, som udførtes i disse mindeværdige uger. Hver dag havde sin historie; der er opbevaret to trykte dagbøger, som

nævner, hvad der skete. Snart var det en lille sejr, snart et tab, snart en efterretning ude fra, snart et skib med fødevarer, der bragte de belejredes mod til at stige eller synke. Den værste efterretning var den, som forkyndte Kronborgs fald. Kommandanten havde ladet sig skræmme ved en falsk tidende om Københavns overgivelse og havde selv strøget flaget. En del svært skyts førtes nu herfra ned imod hovedstaden.

Således gik det op og ned, indtil en hollandsk flåde ankom i Kattegat; den var bestemt til Københavns undsætning. Hollænderne, som med skadefryd havde set Danmark miste Skåne, fordi derved dets herredømme over Østersøens porte var tabt, ville ikke tillade en anden magt igen at samle sundets adskilte kyster. Som verdens største sømagt ville de tale et afgørende ord nu, da det vigtigste farvands skæbne i Nordeuropa skulle afgøres.

Admiral Opdam ankom hen imod slutningen af oktober til farvandet mellem Kullen og Sjælland; modvind holdt ham fast på dette sted i 6 dage. Da sprang natten til fredag den 29. oktober vinden om i nordvest, og flåden lettede anker, tidlig før daggry. Det var i alt 35 orlogsmænd foruden førselskibene; der var 38 kompagnier fodfolk og en stor mængde levnedsmidler om bord. Kronborg var stærkt besat af de svenske; 42 orlogsmænd spærrede sundet over imod Helsingborg og ned imod Hven. Solen stod op, og forventningsfuld så Karl Gustav fra Kronborgs strandskanse ud imod den stolte flåde, som nærmede sig uden at give mindste tegn enten til fred eller fejde. Da de to første skibe nåede ud for slottet, lod han skyde to skud med løst krudt; det var det svenske løsen, som opfordrede orlogsmændene til at hilse flaget. Men der kom intet svar og ingen hilsen. Da greb kongen selv en lunte og affyrede det første skarpe skud; det var en krigserklæring til Holland. Men det blev tillige vendepunktet i Karl Gustavs stolte sejrsgang. Efter syv timers kamp stod den hollandske flåde ned igennem sundet, og kanonerne tav bag ved den; under Hven forenede den sig med de danske orlogsmænd, der forgæves havde søgt at komme op imod vinden for at give deres ord med i laget. Den svenske panserring, der havde lagt sig over landene fra Ladoga til Vesterhavet, var sprængt i Øresund.

Københavns belejring, der i de sidste uger var gået over til et stadigt bombardement, blev nu foreløbig opgivet; den svenske hær trak sig tilbage til en befæstet lejr ved Brønshøj, hvor den gik i vinterkvarter. På Københavns volde afløste hjælpetropperne det borgerlige mandskab.

Den hovedstorm, som ikke var blevet prøvet straks i begyndelsen, da voldene var svage og nedfaldne, sattes nu i værk; Karl Gustav stolede på vinteren som sin forbundsfælle. Det var atter en skarp frost, gravene var tillagte, og Kallebodstrand en eneste åben landevej. De belejrede holdt våger åbne og isede nat og dag, men svenskerne gjorde sig rede til at slå bro over vågerne og lægge stormstiger over isvoldene bag ved. Alle deres foretagender blev dog røbede for kongen og hans mænd. Det var især to trofaste sønderjyder, ridefogederne Hans Rostgård og Lorens Tuxen, som bragte jævnlige og værdifulde efterretninger til København; endog målet på de svenske stormredskaber og en plan over det påtænkte angreb lykkedes det dem at få i hænde.

Da den bestemte nat (mellem 10. og 11. februar 1659) kom, var Københavns volde fuldt besatte; alle, som kunne bære våben, og mange flere havde indfundet sig; kongen red omkring fra vagt til vagt; han opfordrede overalt til at sejre eller dø for fædrelandet i den afgørelsens time, som nu snart skulle slå.

Da klokken var 1, blussede et par tjæretønder op under Valby Bakke, det var tegnet til oprud. Angrebet fandt sted på tre steder, ved Nørrevold, på Christianshavn og ved Kallebodstrand, som den gang skar sig dybt ind imellem slottet og byen, op over den nuværende "Stormgade", hvis navn endnu minder om hin nats trængsler. Her var det, hovedkampen skulle udkæmpes; de andre angreb var beregnede på at vildlede forsvaret. De svenske troede sig sikre på sejren, og havde alt delt det forventede bytte; thi kongen havde lovet dem 3 dages plyndring.

Der kæmpedes den hele nat med vild lidenskab fra begge sider. Det ene angreb efter det andet blev slået tilbage. Natten oplystes af hundreder af ildsvælg, af begfakler og blus; de stormendes og forsvarernes råb blandede sig med skuddene og klangen af de blanke våben. Isen og vandløbene krævede deres ofre: voldskrænterne var bleven overgydte med vand og glatte som isbjerge; idet angriberne stormede op ad dem med stiger, modtoges de ikke blot med våben, men også med stene, bjælker og allehånde jernredskaber, ja sydende tjære og vand, som kvinderne havde skaffet til veje. Kun lykkedes det at nå op over brystværnet, og de få blev kastede tilbage med gennemstunget bryst.

Da morgenen brød frem, var stormen afslået; solen oplyste en forfærdelig valplads, men den hilstes fra voldene af over 200 kanoner med det danske løsen, tre skud. Der ringedes med alle stadens klokker, og folk samledes i kirkerne til lovsang: riget var frelst.

Det var ikke blot København, som havde værget sig mandig, det var en fælles følelse, som havde grebet alle i de forenede riger, en følelse af skam over nederlaget, af harme over fjendens troløshed. På hele den jydsk halvø udbrød der en fortvivlet kamp imod de fremmede; den endte med, at en hær af polakker, østrigere og brandenborgere som Danmarks forbundsfæller besatte den og fordrev de svenske over til øerne. Als blev indtaget af polske ryttere, som lod deres heste svømme over sundet.

På Bornholm udbrød der et blodigt oprør 14 dage før jul. Jens Kofod og hans venner tog landshøvdingen Printsenskjöld til fange hos borgmesteren i Rønne; han undløb, men blev straks efter skudt på gaden. De spredte soldater blev dræbt, hvor de forefandtes, mens bønderne samledes imod Hammershus, den stærke klippefæstning på øens nordpynt. Tidlig den næste morgen vrimgede der med bevæbnede omkring slottet, og besætningen opfordredes til overgivelse. Modløse opgav 120 vel væbnede soldater den ypperlige plads ynkeligere end besætningen på Kronborg havde båret sig ad et fjerdingår tilforn. Kong Frederik modtog kort efter øens hylding; dens beboere kårede ham til konge, ikke som det danske riges valgkonge, men som deres arvekonge fra slægt til slægt.

Samtidig havde trønderne opgjort et blodigt regnskab med deres nye herrer. Anden dagen efter Hammershus' fald måtte kommandanten på Trondhjemhus, friherre Stjernskjöld, overgive sig imod fri bortmarch. Kampen imod de svenske optoges over hele Norge, fjeldene blev atter Sveriges grænse mod vest.

I de danske lande var der forholdsvis ro efter stormen på København; hollænderne ville nødig hjælpe for meget, de holdt mest af en vis ligevægt i Norden. Omsider enedes dog forbundsfællerne med kongens generaler om at tage Fyn tilbage; det udførtes i november måned (1659) af Hans Schack, der gjorde landgang ved Kerteminde, og greven af Eberstein, der gik over bæltet ved Hindsgavl. De forenedes ved Odense og gik herfra mod øst til Nyborg. Her havde den svenske hær samlet sig, støttet til fæstningen og til "øen", den store halvø, som ender i Knudshoved og var afskåret fra hovedøen ved en forskansning. Fordelen var på deres side, skønt de næppe var så mandstærke som de danske. Karl Gustav havde fra Korsør sendt dem grev Erik Stenbok til undsætning og råd.

Slaget ved Nyborg begyndte ved middagstid, søndag den 14. november. Det var hæftigt og forbitret, svenskerne stred for æren, de danske for fædrelandet. Da aftenen faldt på, opgav hine slaget som tabt; levningerne af hæren kastede sig ind i Nyborg, hvor de overgav sig dagen efter. Kun grev Stenbok var selv anden undkommen om natten i en båd; kong Karl modtog ham med såre unådige ord: ”Har fanden annammet gederne”, sagde han, ”kunne han taget bukken med”. De fangne hvervede tropper toges i dansk tjeneste, og øerne omkring Fyn blev besatte; men til Sjælland ville hollænderne ikke hjælpe den danske hær.

Tabet af Fyn gik Karl Gustav nær til hjerte. Han vendte sig nu imod Norge. Men Frederikshald gjorde ikke København til skamme; forgæves stormede svenskerne på, de fandt mænd for sig og måtte opgive også dette forsøg. I de samme dage døde den umættelige erobreren i Gøteborg; hans kæreste forhåbninger var bristede.

Derpå sluttedes freden uden for København i foråret 1660. Danmark måtte stadfæste tabet af landene hinsides sundet og af lenshøjheden over Sønderjylland; men Bornholm og Trondhjem blev ved den danske krone. Det var Hollands værk, at sundet blev et folkeskel i Norden, det havde hindret Sverige i at overskride det, nu var det Danmark, som nødsagedes til at standse ved dets strøm. Kong Frederik kunne gemme sin harme over tabet; men hverken han eller hans søn eller sønnesøn kunne glemme det. Først tresindstyve år efter blev Skåne opgivet for bestandig.

A.D. Jørgensen, 1882.

Således ender dette kapitel, og man kan diskutere hvorvidt skærmydslerne og problemerne Øresund nogensinde lægger sig, omend de er af en helt anden fordragelig art.

Bogen er udsolgt fra forlaget, men enkelte boghandlere har den stadig på hylden til salg. Endvidere kan den findes i en del forskellige udgaver hos:

www.antikvariat.net

Rigtig god fornøjelse med jagten på denne herlige bog.

JB.

